

Kwaliteitskader ventilatie

-

Toepassing in EPB

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING	2
1. DOSSIERS MET AANVRAAGDATUM VANAF 1 JANUARI 2016: VERPLICHTE OPMAAK VAN EEN VENTILATIEVOORONTWERP	2
2. OPMAAK VAN HET VENTILATIEPRESTATIEVERSLAG EN RAPPORTERING IN DE EPB-AANGIFTE	3
2.1 Dossiers met aanvraagdatum vanaf 01/01/2016 en aangifte datum vóór 01/07/2017	3
2.2 Dossiers met aanvraagdatum vanaf 01/01/2016 en aangifte datum vanaf 01/07/2017	3
3. MEER INFORMATIE	5

Inleiding

Sinds 1 januari 2016 zet het Vlaams Gewest in op de verbetering van de kwaliteit van ventilatiesystemen in residentiële gebouwen. Ze koppelt daarvoor het kwaliteitskader uit de STS-ventilatie aan de EPB-regelgeving.

Voor alle nieuwe en ingrijpend energetisch te renoveren wooneenheden, met stedenbouwkundige vergunningsaanvraag of melding vanaf 1 januari 2016, is de aangifteplichtige verplicht om vóór de start van de werkzaamheden een ventilatievoorontwerp te laten opmaken. Dat is opgenomen in het ministerieel besluit van 28 oktober 2015.

In dat ministerieel besluit is ook de verplichting opgenomen om voor die projecten een ventilatieprestatieverslag te laten opmaken en de EPB-gerelateerde prestaties van de gebouwde ventilatie-installatie uit dat prestatieverslag verplicht te rapporteren in de EPB-aangifte.

Die verplichting is via [het ministerieel besluit van 30 januari 2017](#) opgeschoven en is uitvoerbaar voor EPB-aangiften ingediend vanaf 1 juli 2017. [De wijziging van het Energiebesluit, van 13 januari 2017](#) bepaalt hoe de verslaggever moet rekenen bij het ontbreken van een ventilatieprestatieverslag.

Het onderstaande hoofdstuk 1 vat samen wat de verplichte opmaak van het ventilatievoorontwerp inhoudt. In hoofdstuk 2 vindt u meer uitleg over het ventilatieprestatieverslag: wanneer en hoe kunt u dat opnemen in de EPB-aangifte?

1. Dossiers met aanvraagdatum vanaf 1 januari 2016: verplichte opmaak van een ventilatievoorontwerp

Het is voor alle nieuwe en ingrijpend energetisch te renoveren wooneenheden, met stedenbouwkundige vergunningsaanvraag of melding vanaf 1 januari 2016, verplicht om vóór de start van de werkzaamheden een ventilatievoorontwerp te laten opmaken

Een ventilatievoorontwerp in het begin van het bouwproces is aangewezen om snel de kwaliteit te verhogen en om de aangifteplichtige meer garantie op een kwalitatieve ventilatie-installatie te geven. Het biedt de volgende voordelen:

- Het ventilatievoorontwerp maakt integraal deel uit van het gebouwontwerp: op basis van het ventilatievoorontwerp worden de onderlinge interacties tussen het ventilatiesysteem en de bouwkundige aspecten (bv. is er voldoende ruimte voor kanalen, is de impact van een ventilatiesysteem op de ruwbouw bekeken ...) afgetoetst;
- De aangifteplichtige wordt vóór de uitvoering van het bouwproject betrokken bij de opgelegde prestaties van de ventilatie-installatie, zodat verrassingen op het einde over het niet behalen van de ventilatie-eisen maximaal worden vermeden;

De aangifteplichtige moet vóór de start van de werkzaamheden eerst een ventilatieverslaggever aanstellen. De aangifteplichtige kan kiezen wie hij daarvoor aanstelt, maar de persoon moet erkend zijn bij de kwaliteitsorganisatie. Een lijst met erkende personen is te vinden op www.ikventileerverstandig.be. De verslaggever kan de taak van ventilatieverslaggever opnemen als hij zich laat erkennen door het kwaliteitskader, maaris niet verplicht om die taak op te nemen. Die taak valt immers niet onder de verplichte taken van de verslaggever zoals die in de energieprestatieregelgeving zijn bepaald. De ventilatieverslaggever moet ervoor zorgen dat er een ventilatievoorontwerp wordt opgemaakt en dat het wordt opgeladen in de databank van de kwaliteitsorganisatie.

Op www.ikventileerverstandig.be bij de rubriek 'verslaggevers' vindt u meer details en richtlijnen voor het opmaken van een kwalitatief ventilatievoorontwerp. U vindt er een checklijst om na te gaan of alle componenten zijn vermeld op een opgemaakt ventilatievoorontwerp (ruimtetypes, RTO's,

posities van mechanische toe- of afvoer, positie van de ventilator, positie van demper(s) ...), zodat de bouwkundige aspecten en het ventilatiesysteem zo veel als mogelijk op elkaar zijn afgestemd.

Taak van de verslaggever m.b.t. het ventilatievoorontwerp:

In de startverklaring moet u als verslaggever rapporteren over het opgemaakte ventilatievoorontwerp.

In de databank van de kwaliteitsorganisatie krijgt het ventilatievoorontwerp van het project een code met 20 karakters. De verslaggever noteert die code en enkele gegevens, zoals de datum van opmaak en de naam van de persoon die het heeft opgemaakt, in de EPB-software 3G. Die extra gegevens worden getoond in het formulier van de startverklaring.

Wat als er geen ventilatievoorontwerp is opgemaakt en u moet de startverklaring indienen?

U polst best eerst in het bouwteam (samen met de architect en de aangifteplichtige) waarom er (nog) geen ventilatievoorontwerp is opgemaakt. U kunt aanraden om dat alsnog op te maken. U kunt daarbij duiden op het belang ervan met het oog op een kwalitatievere installatie en het vermijden van boetes voor het niet voldoen aan de ventilatie-eisen.

Als na een gesprek alsnog een ventilatievoorontwerp wordt opgemaakt, kunt u de code ervan opnemen in de startverklaring en die indienen op de energieprestatiedatabank.

Als wordt beslist dat er geen ventilatievoorontwerp wordt opgemaakt, kunt u wel een startverklaring opmaken en indienen op de energieprestatiedatabank. U geeft daarin aan dat er geen ventilatievoorontwerp beschikbaar is. De startverklaring is in dat geval ook geldig. Er is momenteel geen sanctie voor de aangifteplichtige als er geen ventilatievoorontwerp is opgemaakt.

Het is echter wel aan te raden om het project toch aan te melden bij het kwaliteitskader en het kwaliteitstraject te doorlopen. Het zal immers op het einde van de werken niet mogelijk zijn om in het kwaliteitskader énkél een ventilatieprestatieverslag op te maken om de EPB-gerelateerde aspecten van het ventilatiesysteem te kunnen rapporteren in de EPB-aangifte, zonder te beschikken over een ventilatievoorontwerp. Het beschikken over een ventilatievoorontwerp is immers onderdeel van het volledige traject naar kwaliteit. Het wordt bij voorkeur opgemaakt vóór de start van de werken, in plaats van nadien. Zoniet heeft het zijn doel gemist.

2. Opmaak van het ventilatieprestatieverslag en rapportering in de EPB-aangifte

2.1 Dossiers met aanvraagdatum vanaf 01/01/2016 en aangifte datum vóór 01/07/2017

Voor dossiers met aanvraagdatum van de stedenbouwkundige vergunning vanaf 1 januari 2016 en datum van de EPB-aangifte vóór 1 juli 2017, is het niet verplicht om na de uitvoering van de werken een ventilatieprestatieverslag op te maken van het geplaatste ventilatiesysteem en daarover te rapporteren in de EPB-aangifte. Er is dus geen impact op de EPB-aangifte. In de EPB-software 3G wordt tot de versie van juli 2017 geen informatie over een ventilatieprestatieverslag opgevraagd.

Met het oog op de kwaliteit van de installatie is het wel aan te raden het kwaliteitstraject volledig te doorlopen en naast het ventilatievoorontwerp ook een ventilatieprestatieverslag te laten opmaken. Dat geeft immers zicht op de geleverde prestaties en beoogde kwaliteit van het geplaatste systeem.

2.2 Dossiers met aanvraagdatum vanaf 01/01/2016 en aangifte datum vanaf 01/07/2017

Voor dossiers met aanvraagdatum van de stedenbouwkundige vergunning vanaf 1 januari 2016 en aangifte datum vanaf 1 juli 2017, is het verplicht om na de uitvoering van de werken een ventilatieprestatieverslag op te maken van het geplaatste ventilatiesysteem. De verslaggever is

verplicht de EPB-gerelateerde aspecten van het ventilatiesysteem uit dat prestatieverslag te rapporteren in de EPB-aangifte.

Het prestatieverslag wordt opgemaakt via het kwaliteitskader bij de beheerder BCCA, conform de STS-P 73-1 en haar informatieve bijlage 5.2, informatieve bijlage 5.3, informatieve bijlage 5.4, met uitzondering van de punten 5.4.4 en 5.4.5 en conform met het STS-werkgroepdocument prestatieverslag.

Dat prestatieverslag is een neerslag van alle prestaties van de afgewerkte ventilatie-installatie en kan berekeningen, observaties en metingen bevatten. Naast de EPB-gerelateerde prestaties van de installatie (m.b.t. roosters, doorstroomopeningen, gemeten mechanische debieten, balans, warmteterugwinning ...), zijn immers ook andere prestaties van belang, zoals akoestische prestaties, prestaties met betrekking tot de interactie van de ventilatie-installatie met andere installaties (bv. verwarmingsinstallaties, dampkap ...), luchtfiltering,.... Als de installatie op die punten onvoldoende presteert, riskeert het gebruik en de volledige kwaliteit van de installatie in het gedrang te komen.

Via het kwaliteitskader moet de ventilatieverslaggever ervoor zorgen dat van alle prestaties van het ventilatiesysteem, m.b.t. roosters, doorstroomopeningen, mechanische debieten, balans, warmteterugwinning ... verslag wordt uitgebracht in de databank van de kwaliteitsorganisatie. Het kwaliteitskader impliceert bijvoorbeeld ook dat alle mechanische debieten worden gemeten.

Na invoer van alle gegevens, genereert de databank van de kwaliteitsorganisatie een prestatieverslag van het geplaatste ventilatiesysteem.

Taak van de verslaggever m.b.t. prestatieverslag:

Ook aan het prestatieverslag van het project wordt in de databank van de kwaliteitsorganisatie een code toegekend die de verslaggever daarna noteert in de EPB-software 3G, voor weergave in de EPB-aangifte.

Daarnaast moet de verslaggever alle EPB-gerelateerde prestaties uit het prestatieverslag rapporteren in de EPB-software, voor opname in de EPB-aangifte. De verslaggever wijzigt geen waarden of prestaties.

De verslaggever rapporteert bijvoorbeeld bij de ruimten in het luik van de hygiënische ventilatie de gegevens (merk, type ...) en de behaalde prestaties van natuurlijke toevoerroosters, doorstroomopeningen en natuurlijke afvoeropeningen. Bij de ruimten met mechanische toevoer- of afvoeropeningen vult de verslaggever geen ontwerpdebieten meer in, maar de gemeten mechanische ventilatiedebieten uit het prestatieverslag.

In het energetische luik van de ventilatie-installatie rapporteert hij uit het prestatieverslag de behaalde (on)balans van de gemeten debieten bij warmteterugwinning, het rendement van de warmteterugwinning, de zomer by-pass, het ventilatorvermogen

Er wordt momenteel gewerkt aan een exportmodule om de nodige gegevens uit de databank van het kwaliteitskader vlotter te kunnen importeren in de EPB-software 3G om de dubbele invoer van gegevens zoveel mogelijk te vermijden.

Wat als er geen ventilatieprestatieverslag is opgemaakt en u moet de EPB-aangifte indienen?

In dat geval polst u best in het bouwteam (samen met de architect, de aangifteplichtige en aannemers) waarom (nog) geen ventilatieprestatieverslag is opgemaakt. U raadt aan om dat alsnog op te maken en duidt op de verplichting. Niet beschikken over een ventilatieprestatieverslag leidt immers tot een verhoging van het E-peil en sowieso tot boetes voor het niet voldoen aan de ventilatie-eisen.

Als een ventilatieprestatieverslag wordt opgemaakt, maakt u de EPB-aangifte op, zoals eerder beschreven en dient u ze in op de energieprestatiedatabank.

Als wordt beslist om geen ventilatieprestatieverslag op te maken, kunt u toch een EPB-aangifte opmaken en indienen op de energieprestatiedatabank. Punt 5/1 van bijlage IX en punt 7.8.6 en B.2 van bijlage V bij het Energiebesluit van 19 november 2010 bepalen hoe u moet rapporteren over het ventilatiesysteem in een dergelijke situatie. Als de prestaties niet volgens het kwaliteitskader zijn bepaald, en er geen ventilatieprestatieverslag is opgemaakt, worden de prestaties beschouwd als 'niet gekend'.

De verslaggever rapporteert specifiek de volgende aspecten als volgt in de EPB-aangifte:

- in het hygiënische luik van de ventilatie-installatie zijn alle hygiënische ventilatiedebieten (dus alle toevoer-, doorstroom- en afvoerdebieten) 0,000 m³/h;
- in het energetische luik van de ventilatie-installatie:
 - de m-factor wordt gerapporteerd met de waarde bij ontstentenis van 1,5.
 - bij een systeem D wordt de warmteterugwinning ingerekend via de (on)balans tussen de som van de geëiste toevoer- en afvoerdebieten.

De andere EPB-gerelateerde ventilatie-aspecten worden as-built gerapporteerd. Het rendement van een warmteterugwinttoestel kan bijvoorbeeld worden overgenomen uit de EPBD-databank.

3. Meer informatie

- Het [ministerieel besluit van 28 oktober 2015](#).
- [Wijziging van het Energiebesluit van 13 januari 2017](#).
- [Ministerieel besluit van 30 januari 2017](#).
- De STS-P 73-1 vindt u op de website van de FOD economie:
http://economie.fgov.be/nl/binaries/STS-P_73-1_Ventilatie_tcm325-269531.pdf
- Er zijn al heel wat opleidingen op de markt die toelichting geven over de opbouw en opzet van de STS-ventilatie. Een aantal van de opleidingen zijn door het VEA erkend als permanente vorming voor verslaggevers.
U vindt een overzicht op <http://www.energiesparen.be/epb/erkende-vormingen>.
- Meer informatie over het opgestelde kwaliteitsproces kunt u vinden op:
www.ikventileerverstandig.be.
- De procedures van het kwaliteitskader vindt u terug op:
http://www.ikventileerverstandig.be/wp-content/uploads/2014/06/SysteembeschrijvingKwaliteitsbewakingVentilatie_MDS_20160118.pdf
- De kwaliteitsorganisatie BCCA maakte een filmpje om uit te leggen hoe het kwaliteitskader werkt tot eind 2017: het geeft toelichting bij de aanmaak van een dossier in de BCCA-tool, het indienen van een ventilatievoorontwerp en het prestatieverslag. Volgens de huidige planning zal hun kader eind 2017 volledig operationeel zijn en het inlezen van gegevens uit het kwaliteitskader in de EPB-software 3G mogelijk zijn.
Zie <https://www.youtube.com/watch?v=rcVJOYHex1A>